

Неприятели по ябълка, с които се води борба сега

Автор(и): Кирил Кръстев, агроном

Дата: 13.09.2022 Брой: 9/2022

Листният апарат на дърветата през септември фотосинтезира активно, осигурявайки асимилати за изхранване на плодовете, диференциране на плодните пъпки и отлагане на резервни хранителни вещества.

Късно излюпените гъсеници от второ поколение на ябълковия плодов червей продължават да причиняват червясване на плодовете. Гъсениците червясват плодовете и на други овощни видове. Все още вреди и змиевидноминиращият молец, а червеният овощен акар е снесъл зимните яйца. Затова до първата половина на месеца се налагат пръскания.

Ябълков плодов червей

Разпространен е в цялата страна и ежегодно се появява във висока плътност. Напада всички овощни видове, като най-големи повреди нанася по ябълка, круша, дюля, кайсия и орех. Може да предизвика червясане на плодовете над 80-90%.

Ябълковият плодов червей развива две поколения годишно. В някои години може да развие и частично трето поколение, но то е с изключително ниска плътност.

Зимува като напълно изхранена гъсеница в плътен мръснобял пашкул, под старата напукана кора на стволовете и скелетните разклонения, в отвори на дървесинояди, в почвата, в амбалажа, в плодохранилищата и на други подходящи защитени места.

В по-старите ябълкови градини над 90% от зимуващите гъсеници се намират по стволовете и скелетните разклонения. В младите градини поради липса на напукана кора над 50 % от гъсениците се укриват в почвата, най-често прилепнали до подземната част на ствола и корените.

Пеперудите, имагинирали от какавидите на първо поколение, летят от края на юни – началото на юли до края на септември, когато могат да се срещнат съвместно с пеперудите от частичното трето поколение. Те живеят по-кратко от пеперудите на предходното поколение - от 3 до 12 дни, но плодовитостта на

женските е значително по-голяма - средно 150 яйца. Яйцата се снасят предимно по плодовете, тъй като те вече са без власинки. В края на август – началото на септември яйцеснасянето постепенно се преустановява.

Излюпените гъсеници пълзят по листата и плодовете, за да търсят подходящо място за навлизане в плодовете. Тъй като вгризването продължава няколко часа, те избират скрити места – там, където се допират два плода, плод и лист или клонка, в чашката между изсъхналите венчелистчета или в ямката на дръжката. Понякога входът се открива трудно, защото гъсениците го закриват с малка купчинка огризки и екскременти, омотани с копринени нишки, а понякога се отделя и тъмен секрет.

При семковите видове гъсениците почти винаги навлизат в семенната кутийка. В един плод може да има две и повече гъсеници, особено в по-едрите. Повредените плодове може и да не окапят, но са деформирани и/или с големи изходни отвори и галерии изпълнени с кафяви огризки и екскременти. Често по тях се развиват различни видове фитопатогени – най-вече кафяво гниене.

При костилковите овощни видове, гъсениците се изхранват с месестата част около костилката.

При орехите по-често се изхранват в зеления перикарп, предизвиквайки частично почерняване, без да нанасят вреда, но в този времеви период има и навлизане в ядката, което се осъществява в мястото на съчленяването с дръжката, като понякога червясването е значително.

Въпреки че за изхранването на една гъсеница е достатъчен един плод, тъй като плодовете са по-едри, обикновено повредите са значително повече, поради увеличената плодовитост на женските.

Част от пеперудите прелитат и снасят по останалите гостоприемници – круши, праскови, орехи, дюли и др.

Продължителността на ларвния стадий е от 18 до 35 дни, в зависимост от метеорологичните условия и хранителния гостоприемник.

Вредната дейност на гъсениците от второ поколение може да продължи до края на септември – началото на октомври и да завърши в плодохранилищата.

След като завърши развитието си гъсеницата напуска плода и се спуска по копринена нишка към местата на зимуване, където си изприда пашкул и остава в него до следващата пролет.

Малка част от популацията - около 1-2% може да какавидира и през август–септември излитат пеперуди, които снасят яйца и дават началото на трето поколение. Яйцата и излюпените от тях гъсеници са много малък брой, тъй като през първата десетдневка на септември яйцеснасянето се преустановява. Тези гъсеници обикновено не успяват завършват развитието до прибирането на реколтата и се доизхранват в плодохранилищата, където се укриват и зимуват заедно с гъсеници на второ поколение.

Гъсениците на змиевидноминирация молец минират листата, като непосредствено под горния епидермис изгриват змиевидно извити ходове, които постепенно се разширяват

Змиевидноминиращ молец

Неприятелят се среща във всички овощарски райони на страната и понякога плътността му е значителна. Напада само ябълката, като развива три-четири поколения годишно. Летежът му продължава повече от един месец. Пеперудите са активни през деня. При хладно време те се намират по ствола, а когато температурата се повиши, преминават по листата. Мъжките и женските имагинират полово зрели и веднага започват да копулират.

Яйцата се снасят по долната страна на листата, близо до жилките. Една женска снася средно 50 яйца. Ембрионалното развитие продължава от 6 до 11-12 дни.

Излюпените гъсеници пробиват хориона в мястото на прикрепването му за субстрата и навлизат в листата, без да се движат по повърхността. Входният отвор е закрит от хориона на яйцето. Гъсениците минират листата, като непосредствено под горния епидермис изгризват змиевидно извити ходове, които постепенно се разширяват. Дължината на мините, в които гъсениците са завършили развитието си, е от 2,7 до 5 см. Екскрементите са разположени по средата на мината, като образуват една широка или две надлъжни линии.

Изхранването на гъсениците продължава от 12 до 26 дни. След като завърши развитието си, гъсеницата прогризва сърцевиден отвор в разширената част на мината, спуска се по копринена нишка и какавидира (зимува) в почвата, на дълбочина от 5 до 7 см, в светлокафяв пашкул. Какавидният стадий продължава от 6 до 13 дни.

Борба

Срещу гъсениците на ябълковият плодов червей може да използвате един от препаратите - Карповирусин (100 мл/дка), Мадекс Топ (10 мл/дка), Дипел ДФ (50-150 г/дка), Синеис 480 СК (20-37,5 мл/дка), Делегат 250 ВГ (30 г/дка), Авант 150 ЕК (33,3 мл/дка), Дека ЕК (30 мл/дка), Деклайн 2,5ЕК (30 мл/дка), Ламдекс екстра (60-100 г/дка).

Праг на икономическа вредност (ПИВ) е 1,5-2% пресни вгризвания в плод.

Срещу младите ларви на змиевидноминирацията молец, преди да са направили голяма мина се третира с един от инсектицидите - Моспилан 20 СГ (25 г/дка), Делегат 250 ВГ (30 г/дка), Синеис 480 ЕК (20-37,5 мл/дка), Ним Азал Т/С (300 мл/дка).

ПИВ е 3 пресни мини на лист.

За да се намали зимният запас от яйцата на червеният овощен акар към разтвора се прибавя един от акарицидите - Аполо 50 СК (40 мл/дка), Нисоран 5 ЕК (0,05 %), Натуралис (100-150 мл/дка).